

ÖSTRA REAL

Skolans namn genom tiderna

Ladugårdslands pedagogi/scholae	1671 - 1690
Ladugårdslands kyrkskola/Hedvig Eleonora (kyrkskola)	1690 - 1819
Hedvig Eleonora lägre apologistkola	1819 - 1869
Ladugårdslands lägre allmänna elementarläroverk	1869 - 1885
Östermalms lägre allmänna läroverk	1886 - 1903
Högre allmänna läroverket å Östermalm	1903 - 1905
Högre realläroverket å Östermalm	1905 - 1926
Högre allmänna läroverket å Östermalm/Östra Real	1926 - 1971
Östermalms gymnasium	1971 - 1990
Östra Reals gymnasium	1990 -

Skolans lokaler

Storgatan 2	1671? - 1850
Storgatan 12/Skeppargatan 21	1850 - 1869
Nybrogatan 27 C	1869 - 1878
Artillerigatan 52 (Adressen är det som idag är Karlav. 79)	1878 - 1910
Karlavägen 79	1910 -

Filialer

Linnégatan 58	1903 - 1910
Styrmansgatan 22	1905 - 1910
Styrmansgatan 24	1906 - 1910

ÖSTRA REALS HISTORIA I KORTHET

Ladugårdslands församling, numera Hedvig Eleonora församling började en skolverksamhet år 1671. Den fick år 1690 namnet *Ladugårdslands kyrkskola*. Verksamheten övervakades naturligtvis av kyrkorådet och församlingen stod för skolans underhåll. År 1819 genomfördes en skolreform som innebar att stadens kyrkskolor omvandlades till apologistkolor. Huvudansvaret flyttades då till en nyinrättad institution, som benämndes *Kungliga direktionen över Stockholms stads undervisningsverk*. I samband med denna reform bytte man namn på skolan till *Hedvig Eleonora lägre apologistkola*. En ny omorgansan av skolorna i staden genomfördes i slutet av 1850-talet: Apologistskolan blev nu ett lägre elementarläroverk. Namnet ändrades den här gången till *Hedvig Eleonora lägre elementarläroverk* och var tvåklassig, vilket betydde att den hade två årskurser.

I slutet av 1800-talet växte behovet av skolor och 1865-1866 års riksdag beslöt att inätta ett nytt femklassigt elementarläroverk i Stockholm. År 1869 beslöt stadsfullmäktige att läroverket skulle heta *Ladugårdslands lägre allmänna elementarläroverk* och det öppnades den 13 september 1869. Det hade både klassisk linje med det på den tiden så viktiga latinet och en reallinje för de som inte hade kapacitet att bli präster eller liknande. Eleverna till den nya skolan hämtades från det gamla *Hedvig Eleonora lägre elementarläroverket*, som upphörde.

Till en början med hyrde läroverket lokaler på Nybrogatan 27 C. Gymnastiksalen inrymdes i en byggnad på den stora gården.

Det första året på Nybrogatan hade skolan 60 elever. Läsåret 1875/76 hade elevantalet ökat till 320 och skollokalerna räckte inte längre till och en ny skolbyggnad uppfördes i kvarteret Brandröret 2 (Studenten) på Artillerigatan (det var adressen till det som idag är Östra Reals fotbollsplan) och var klar 1878. Lördagen den 21 september 1878 var första skoldagen i det nya skolhuset. År 1886 ändrades namnet till *Östermalms allmänna läroverk*.

Byggnaden var inte avsedd som en permanent lösning på lokalbehovet och redan efter ett par år gjorde sig "byggfusket" gällande och dessutom blev den för liten för det allt större antalet elever. Behovet av en ny skola var påträngande efter flera års utredande påbörjades 1908 bygget av en ny skola på samma tomt men med adressen Karlavägen 79. Den berömde arkitekten Ragnar Östberg hade ritat byggnaden (samme arkitekt som något år senare ritade stadshuset) och 1910 kunde man med pompa och ståt slå upp dörrarna för skolverksamheten. Invigningen var dock först 19 januari 1911 med kungligheter och andra potentater närvarande.

År 1905 slängde man ut latinet och ändrade skolans namn till *Högre Realläroverket å Östermalm*. Läsåret 1909/10 fick nu sex årskurser i realskolan och fyra i gymnasiet, ring I – IV.

HÖGRE REALLÄROVERKETS Å ÖSTERMALM

I

STOCKHOLM

NYA BYGGNAD

AF

GUST. ELMQUIST

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1910

101725

Högre Realläroverkets å Östermalm i Stockholm nya byggnad.

Det nuvarande högre realläroverket å Östermalm har sin upprinnelse i den mycket primitiva läroanstalt, som under senare delen af 1600-talet inrättades å det intill år 1672 till Jakobs församling hörande Ladugårdslandet. De underrättelser, som stått till buds angående denna läroanstalts tidigare skeden, äro mycket sparsamma. Protokoll och andra anteckningar saknas fullständigt i läroverkets arkiv, och den äldsta därstädes förvarade handling rörande skolan går ej längre tillbaka än till den 12 maj 1731 och utgöres endast af en »Skolebok» eller matrikel öfver då i skolan befintliga lärjungar.

De tidigaste upplysningarna om Ladugårdslands skola äro troligen att finna uti en i Stockholms stads arkiv bland de Eckermanska samlingarna förvarad originalhandling, som berör samtliga läroverk i Stockholm året 1688. Denna utgöres af en skrifvelse till Kungl. Maj:t, daterad Uppsala den 25 september 1688 och undertecknad af Olaus Svebilius, Petrus Rudbeckius, Henricus Schiitz och Julius Micranders. Här framhållas lärarnes dåliga ekonomiska ställning och begäres förbättring i densamma, och med skrifvelsen följer en förteckning å lärarnes antal och löner, hvilken förteckning blifvit uppgjord af Stockholms konsistorium och inskickad till ärkebiskopen. För hvarje skola lämnas särskild redogörelse, och för Ladugårdsländsskolan lyder denna sålunda:

”Ladugårdslands skolstat.

1) vid denna pedagogi, som 1671 af kyrkones medel efter Kongl. Admiralitetets ordres är uppbyggd, äro 3:ne betjante: en rector och 2:ne collegae.

2) berätta de (sannolikt consistoriales i Stockholm), att till dessa 3 docentes blefvo i förstone af Kongl. Admiralitetet anslagna till lön 32 tunnor spannmål. Men sedan är samma spannmål dragen till Admiralitetets egen usus, ifrån hvilken tid, nämligen A: no 1680, de af skolan ingen inkomst njutit förutom det, som för liken falla, hvilket ock mäga ringa är;

3) att de nu kunna sig någorlunda uppehålla, förestår rector ottesångspredikaren årligen och derföre njuter aftonsångshåfvarne. Collegse förestå sången och hafva sig tillslagna 2:ne collecter

4) hafva de ej heller något fritt hus; beklaga sitt ringa tillstånd och villkor och önska förbättring;

5) discentes äro till antalet 70, alla fattiga och mest faderlösa, hvilka hos andra christmilda människor söka sitt uppehälle och förmå ingenting till docentes förskjuta”.

En icke oväsentlig förbättring i här skildrade bedröfliga förhållanden torde hafva inträdt, då Karl XI år 1690 utfärdade en ny skolstat, på hvilken 625 tunnor s. k. bibeltrycksspannmål anslogos åt läroverken i Stockholm. Ladugårdslands skola erhöll då följande lärarepersonal: Pedagogus, Collega primus, Collega secundus och Cantor, och benämndes hädanefter kyrkoskola. Skolan var sålunda då försedd med tre klasser och fortgick i denna omfattning intill år 1792, då hon genom den ena kollegatjänstens indragning blef endast tvåklassig, hvilket förhållande äfven fortfor efter hennes år 1819 inträffande omorganisering till en lägre apologistkola med rektor och kollega.

Hvad angår lokaler för hufvudstadens läroverk, ålåg det de särskilda församlingarna att tillhandahålla sådana, och Ladugårdslands skola var inhytt i kyrkoherdehuset vid Ladugårdslands torg samt sedermera i komministershuset i hörnet af Storgatan och Skepparegatan.

Emellertid hade, i sammanhang med önskvärdheten af ett tidsenligare och för kommunen i dess helhet förmånligare ordnande af undervisningsväsendet, ansetts lämpligt att få nämnda, de särskilda församlingarna åliggande skyldighet att bekosta lokaler för läroverken upphäfd och öfverflyttad på Stockholms hela kommun, hvarför Kungl. Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk den 10 juni 1864 till Öfverståthållareämbetet anstod en skrivelse i sådant syfte, med anhållan att ämbetet ville för denna frågas afgörande vidtaga erforderliga åtgärder. Sedan församlingarna och kyrkofullmäktige blifvit i ärendet hörda, beslöto Stadsfullmäktige vid sammanträde den 1 februari 1867, att sagda skyldighet skulle af Stockholms stad öfvertagas, i den mån staden genom öfverenskommelse med församlingarna eller på annat sätt hunne förskaffa sig erforderliga lägenheter, hvilket beslut efter skedd anmälan blef af Kungl. Maj:t fastställt den 24 maj 1867.

Vid 1865—1866 års riksdag beviljade Rikets Ständer Kungl. Maj:ts framställning om ett årligt anslag af 10,500 Rdr Rmt för upprättande af ett nytt femklassigt elementarläroverk i Stockholm af samma omfång som förutvarande läroverk af detta slag därstädes, eller med rektor och sju kolleger, äfvensom erforderliga medel för arfvoden åt lärare i gymnastik, i musik och sång samt teckning; och i skrivelse den 10 maj 1867 gjorde Kungl. Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk framställning hos Stadsfullmäktige angående utvidgning af Stockholms gymnasii läroverkshus och inrymmande därstädes af detta nya läroverk. Med anledning häraf och på grund af Kungl. Maj:ts ofvanberörda skrivelse af den 24 maj 1867 samt då beredningsutskottet ansett, att den af Kungl. Direktionen väckta frågan icke borde afgöras. förrän ett förslag blifvit uppgjort till ordnande i ett sammanhang af hufvud stadens läroverk, tillsattes en kommitté med uppdrag att afgifva förslag härutinnan, hvarvid den särskildt hade att yttra sig öfver det sätt, hvarpå det af Rikets Ständer beviljade anslaget till ett nytt femklassigt läroverk i Stockholm måtte kunna, intill dess en allmän plan för läroverken hunne sättas i verket, komma kommunen till godo. Den 26 september 1868 inkommo dessa kommitterade med sitt yttrande, som bland annat gick ut därpå, att ett femklassigt läroverk borde inrättas med användande af

det statsanslag för lärarelöner, som blifvit beviljadt men ännu icke disponeradt, samt att detta läroverk otvifvelaktigt borde förläggas till Ladugårdslandet. Samma mening omfattades af beredningsutskottet; den 1 december 1868 antogo Stadsfullmäktige en allmän plan för ordnandet af läroverken i Stockholm, och den 29 april 1869 förordnade Kungl. Maj:t, att det nya läroverket skulle förläggas å Ladugårdslandet, hvarjämte Kungl. Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk anmodades gå i författning om att behöfliga läraretjänster blefve till ansökning kungjorda lediga. Sedan i sammanhang härmed Stadsfullmäktige till lokal för läroverket för en tid af nio och ett hälft år förhyrt tomten n:r 10 i kvarteret Rudan större med adress n:r 27 Litt. C vid Nybrogatan med därå befintliga byggnader samt denna egendom blifvit under sommaren inredd och erforderlig materiel anskaffats, äfvensom slutligen rektor blifvit förordnad och tre ordinarie kolleger utnämnts, kunde det nya läroverket öppnas den 13 september 1869.

I god tid före det träffade hyresaftalets utlöpande, den 1 oktober 1878, inleddes underhandlingar om förlängning af detsamma; men då öfverenskommelse med fastighetsägaren icke kunde träffas och det visade sig synnerligen svårt att annorstädes få förhyra en för läroverket lämplig lokal, beslöto Stadsfullmäktige den 1 augusti 1877, att en byggnad för Ladugårdslands elementarläroverk skulle å tomten n:r 2 i kvarteret Brandröret

större, i hörnet af Kvarngatan och Ladugårdslands Tullgata, uppföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med därtill uppgjorda ritningar. Arbetet tog genast sin början och bedrefs ined den raskhet, att byggnaden redan vid början af höstterminen 1878 kunde af läroverket tagas i besittning.

Beskrifning öfver byggnaden

Såsom nämnts, blef efter starka meningsbrytningar till byggnadsplats för den nya läroverksbyggnaden utsedt kvarteret Studenten. Detta kvarter, begränsadt af Karlavägen samt Artilleri-, Östermalms- och Skeppargatorna, är till sin naturliga terrängbildning synnerligen lämpligt för ändamålet. Något höjdt öfver omgifvande gator och med en stigning mot sydöstra hörnet, bildar området mot Karlavägen en rymlig, solbelyst och i allo utmärkt lekplats för ungdomen. Byggnaden är förlagd å tomten på ett sådant sätt, att den med sin bakre del, gymnastikbyggnaden, ligger intill Östermalmsgatan samt vänder hufvudfasaden mot Karla vägen, hvarigenom ett c:a 7,000 kvm. samlat öppet fält blir tillgängligt som skolgård. Häri är dock inberäknadt det utrymme, som upptages af den gamla läroverksbyggnaden. I sin helhet innehåller kvarteret 13,020 kvm., och upptager byggnaden häraf c:a 3,070 kvm. Den återstående delen af tomten upptages af lekplats och skolträdgårdar, dessa senare å ömse sidor om gymnastikbyggnaden.

Till sin planform grupperar sig byggnadsverket i hufvudbyggnaden med dess fyra flyglar, mittelbyggnaden samt gymnastikbyggnaden. Af dessa äro hufvudbyggnaden uppförd i fyra och flyglarna i tre våningar, oberäknadt soubasementvåningen. Jämte soubasementvåningar inrymmas i mittelbyggnaden högtidsalen och i gymnastikbyggnaden de till gymnastikafdelningen hörande lokalerna. I gatulinierna äro uppförda begränsningsmurar af tegel på sockel af granit.

Byggnadssättet.

Byggnadsgrunden består af berg med betongmurar neddragna till berget. Ofvan dessa grundmurar är byggnaden rest af tegel med fasaderna af handslaget tegel (s. k. kärntegel), med undantag af soubasementvåningens fasad, som är beklädd med granit. Taklisten, som äfven gör tjänst som fotränna, är likaledes af granit. Takkonstruktionen är till sina hufvudsakligaste delar af trä, men öfver flyglarna och gymnastikbyggnaden, där rum äro inredda äfven i vindsvåningen, äro takstolarna af järn. Taktäckningen utgöres af tegel på underpanel, papp och läkt. I hufvudbyggnaden är hjärtmuren, som innehåller värme- och ventilationskanalerna, uppdragen öfver yttertak, där ventilationskanalerna utmynna.

Bjälklagen i hufvudbyggnaden och flyglarna äro utförda af håltegel med armeringsjärn och cement som bindämne enligt »Bremer»systemet och i gymnastikbyggnaden af betonghvalf mellan järnbalkar.

Det invändiga ytmaterialet utgöres för korridorerna af fogstruket tegel för den nedre delen och af hvitkalkad puts för den öfre delen. Taken i hufvudkorridorerna, utom i våningen 3 trappor upp, äro utförda i krysshvalf, som äro putsade och kalkfärgade.

Klassrummen och lärosalarna äro försedda med träsockel, väggarnas nedre del är oljemålad och den öfre delen samt taken i ljus kalkfärgade.

De invändiga trappornas steg äro utförda i kalksten, brun för hufvudtrappan och grå för de mindre trapporna. Trappplanerna och korridorerna äro belagda med finhyflad grå och brun kalksten.

Golfven i klassrummen och lärosalarna utgöres af cement med därpå lagd linoleummatta, utom för laboratorier, där asfaltgolf äro inlagda. I högtidssalen är golfvet utfördt för gångarna af kalksten, för sittplatserna af viktoria-plattor. Väggarnas nedre del är klädd med kakel och den öfre delen är kalkfärgad. Takhvalfninngen är utförd i armerad betong, likaledes kalkfärgad. I gymnastiksalen samt i slöjdsalarna äro trägolf inlagda. I klosett-afdelningarna samt duschrummen äro golfven och väggarna beklädda med gula skrombergaplattor.

I byggnaden äro inledda gas-, vatten- och afloppsledningar. Serviser för gas och vatten äro intagna från Östermalmsgatan samt framdragna till ett rum i soubasementvåningen, där mätare äro uppsatta. Från dessa mätare iitgår sedan ledningsnätet till byggnadens olika delar.

Gasledningar äro framdragna hufvudsakligen till bostäderna och en del lokaler i soubasementvåningen samt till de fysiska och kemiska institutionerna.

Vattenledning är inledd till de flesta rum i soubasementvåningen, till i samtliga korridorer befintliga tvättställ med skifvor af kalksten samt dricksfontäner, till toaletterummen och klosetterna i de olika våningarna, till lokalerna för teckningsundervisningen, för de kemiska och fysiska institutionerna, för botanik

och zoologi m. m. samt till duschafdelningarna och” gymnastiklokalen. Dessutom är vattenledning utdragen genom flyglarna till de utanför desamma belägna dricksfontänerna. Dessa, som äro huggna i granit och öfver hvilka de förut omnämnda relieferna äro uppsatta, äro försedda med bågare och flera utlopp för dricksvatten och afsedda att användas af skolungdomen under deras fria lekar å gården.

I alla de lokaler, där vattenledning finnes indragen, äro äfven afloppsledningar anbragta och neddragna i ett ledningsnät, utmynnande i brunnar, från hvilka ledningar förenas med gatukloakledningen i Östermalmsgatan.

Förutom ofvannämnda kallvattenledningar finnas äfven ledningar för varmt vatten framdragna till en tvättstuga, till dusch- och gymnastikafdelningarna, till korridorernas tvättställ samt till ritsalarna.

Inom byggnaden finnes anordnad vattenklosettsystem.

För belysning användes elektriskt ljus, anslutet till stadens elektricitetsverk.

Från servisen, som är indragen från Artillerigatan, löper hufvudledningen till en i ett rum i soubasementvåningen uppsatt fördelningstafla. Härifrån utgå 6 st. hufvudledningar, däraf 3 för belysning och 3 för motorer; dessa ledningar grenas sig till 17 centraler, från hvilka sedan de olika gruppleddningarna utgå till byggnadens alla delar.

Värmeledningen.

Värmekällan är lågtrycksånga, som alstras i 4 stycken inmurade, liggande cylindriska plåtpannor. Pannorna äro försedda med automatiska- tryckregulatorer och öppna säkerhetsrör. Kondensvattnet rinner af sig själf tillbaka till pannorna på vanligt sätt. Pannorna äro försedda med rymliga bränslemagasin, så att fyren med en påfyllning varar flera timmar under dagen och under hela natten (då värmebehovet är mindre än under dagen). Påfyllningen sker från pannmurens öfre sida. Skötseln är enkel och pannorna fullständigt ofarliga.

Rörsystemet från pannorna förgrenar sig i soubasementvåningen och ligger där blottadt. Från hufvudrören här gå vertikala stammar genom våningarna. Dessa ångrör samt tillhörande kondensrör, hvilka senare äro af koppar, äro inlagda i utsparade rännor i murverket. Dessa rännor äro sedermera täckta med rabbitzputs, så att rören äro osynliga. . •

För uppvärmningen af samtliga lokaler, med undantag af gymnastiksalen, högtidssalen och hufvudentréen, användas radiatorer, i allmänhet anbragta under fönstren.

Högtidssalen värmes och ventileras från tvenne varmkammare, symmetriskt belägna i soubasementvåningen. Några direkta varmare i salen äro därför icke behöfliga. Som varmare i varmkammare användas radiatorer. Då salen endast skall värmas, icke ventileras, får dess kalla luft sjunka ned till varmkammaren genom särskilda cirkulationskanaler. Den varma luften utströmmar i salen genom öppningar dels (och till största delen) under, dels öfver läktaren. Då salen skall ventileras, stängas de förstnämnda kanalerna, och - friskluft insläppes i varmkammaren. Ren, uppvärmd luft inströmmar alltså i salen, och motsvarande mängd förbrukad luft afledes genom tvenne i salens tak förlagda evakueringar. För att förebygga drag från glastaket samt för att åstadkomma snösmältning hafva varmare anbragts mellan de inre och yttre glastaken. Dessa varmare regleras från pannrummet.

Gymnastiksalen uppvärms och ventileras från en varmkammare i soubasementvåningen på liknande sätt som högtidssalen.

Hufvudentréen uppvärms från en under densamma förlagd cirkulationsvarmkammare.

Lärosalar och korridorer i hufvudbyggnaden med tillhörande flyglar ventileras från 6 stycken i soubasementvåningen förlagda varmkammare. Som varmare användas i alla varmkammare radiatorer. Varmkammarna hafva friskluft- och varmluftkanaler, men inga cirkulationskanaler. Alldenstund på grund af de lokala förhållandena endast ensidiga friskluftintag kunnat erhållas, ha varmkammarna försetts med elektriska ventilatorer, hvadan under alla väderleksförhållanden den beräknade luftomsättningen kan påräknas. Dessa varmkammare användas endast under lektionstimmarna, men afstängas under den öfriga delen af dygnet för att spara bränsle. För den direkta uppvärmningen af lärosalarna finnas under fönstren anbragta

helt låga, men mycket långsträckta radiatorer. De äro försedda med ett ångfördelningsrör i botten, så att radiatorn skall bli jämnvarm äfven vid litet pådrag. Dessa radiatorer skola i allmänhet vara afstängda under lektionerna. Men vid låg yttertemperatur är deras ändamål att motverka draget från fönstren för de närmast

desss sittande lärjungarna. Då ventilationen afstänges, pådragas dessa radiatorer för att underhålla rummets värme till påföljande dag. Värmen regleras under lektionerna från varmkamrarna medelst distanstermometrar.

De i gymnastikbyggnadens övre våning förlagda ritsalarna hafva, på grund af de lokala förhållandena, ej kunnat erhålla ventilationsluft från varmkammaren, utan uppvärmas och ventileras desamma medelst ventilerande radiatorer. Friskluft intages genom öppningar i ytterväggarna och får efter uppvärmning utströmma i lokalerna genom galler, anbragta upptill å de radiatorerna omgifvande mantlarna.

En del smärre rum, som endast behöfva en förhållandevis mindre grad af ventilation, såsom bostadsrum, toaletterum och förrådsrum m. fl., tillföres ingen uppvärmd ventilationsluft, utan hafva dessa endast direkta friskluftventiler i ytterväggarna samt evakueringskanaler.

Alla lokaler hafva evakueringskanaler. Dessa äro gruppvis sammanförda till passande skorstenar. I hufvudbyggnaden utmyнна skorstenarna i den genombrutna kammen, som kröner byggnadens taknock. Skorstenarna äro försedda med spjäll, reglerbara från soubassementvåningen. Från de kemiska kapellen leda särskilda evakueringskanaler af glaserade lerrör, hvilka utmyнна direkt i det fria utan sammanblandning med det öfriga evakueringsystemet. För dragets förstärkande användas gaslågor.

Ventilationen är beräknad för lärosalarna till 2 gångers omsättning per timme vid -20° yttertemperatur samt i mån af yttertemperaturens stegring mera, så att vid $+0^{\circ}$ och högre 3 gångers luftomsättning per timme kan erhållas.

För korridorerna är under motsvarande förhållanden beräknadt 1 - $1\frac{1}{2}$ gångers luftomsättning. För högtidssalen och gymnastiksalen är beräknadt 1 - 2 gångers luftomsättning per timme. Till den artificiella ventilationen kommer fönstervädring under rasterna.

Planering och plantering.

Ur såväl estetisk som pedagogisk synpunkt har det befunnits lämpligast att bibehålla de naturliga terrängförhållandena å det öppna tomtområdet, därvid de redan förut befintliga träden kunnat få kvarstå. Marken är något kuperad, och särskildt mot sydöstra hörnet höjer den sig och bildar här en naturlig kulle.

Framför hufvudfasaden är anordnad en gräsbevuxen slänt, öfver hvilken man medelst några trappsteg kommer upp till hufvudentréen. Utmed hufvudfasaden anordnas en rabatt för fleråriga prydnadsväxter, och längs stängselmuren anläggas gräsmattor samt planteras slingerväxter.

På ömse sidor om gymnastikbyggnaden äro skolträdgårdarna belägna. Af dessa är den västra indelad i parallella rabatter för odling af fleråriga växter, och användes den östra, mera beskuggade delen till odling af mindre träd, småbuskar, ormbunkar etc. samt anordnande af stengrupper.

Själftva lekplatsen är grusad.

Inredningen.

Af i läroverkets lokaler förut använda inventarier och inredning har så mycket som möjligt användts för den nya läroverksbyggnaden. För komplettering af dessa befanns dock nödvändigt att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag till nyanskaffning, och upptogos i 1910 års stat 115,000 kronor för inventarier och 34,000 kronor för inredningsarbeten, af hvilka anslag jämväl skulle bekostas erforderliga reparationer och målning af befintliga användbara inventarier; och uppdrog Drätselnämndens första afdelning åt stadskamreraren P. Malm, byggnadsschefen H. Kinberg och byggmästaren O. Österlöf att efter samråd med byggnadsdelegerade låta verkställa alla inredningsarbeten.

Beträffande Massrummen hafva för dessas möblering samtliga förutvarande skolpulpeter kunnat användas efter erforderlig reparation, och befanns antalet tillräckligt för det nya läroverkets behof. I öfrigt är hvarje klassrum inredt med estrad för kateder och stol. Bakom denna är å väggen inramad en skriftafla af särskildt preparerad oljemålad linoleummatta, och å samma vägg befintliga nischer, en å hvardera sidan om nämnda tafla, äro äfven klädda med oljemålad linoleummatta utan särskild preparering och afsedd för anslag, schema och dylikt. Härjämte finnas karthängare, s. k. kustoskåp, trappstege samt tvenne stolar för åhörare. Den artificiella belysningsanordningen utgöres af fem takhängare försedda med osramlampor och skärmar.

I korridorerna äro uppsatta klädhängare och hyllor samt för belysningen erforderligt antal lyktor i ham-

radt smide och glas med tantallampor.

Musiksalen är inredd med en större estrad med plats för läraren samt med långbänkar. I det innanför denna liggande rummet för musikinventarier finnas ett större skåp för musikalier, ett skrifbord samt stolar.

Skrifsalarna äro försedda med bord och stolar för de skrifvande, estrader med katedrar och lärarstolar samt dessutom tvenne mindre bord samt stolar.

Kemiska lärosalen är inredd med ett för denna och det kemiska arbetsrummet gemensamt kapell, genomgående skåp och instrumenttafla, föreläsningsbord med stol, bänkrader för lärjungarna, svarta taflor samt slask- och blästerbord. Dessutom finnas skåp för utensilier samt hyllor.

I fysisk-kemiska lärosalen, som är i hufvudsak inredd lika med föregående, finnas likaledes kapell, föreläsningsbord, svarta taflor och bänkar samt skåp och hyllor.

Kemiska arbetsrummet är försedt, utom med ofvannämnda kapell och skåp, äfven med laborationsbord, andra skåp och stolar. I rummet för kemiska samlingar finnas monter för mineralogiska samlingar samt bord och större skåp försedda med glasdörrar.

De båda kemiska laboratorierna äro försedda med dubbelkapell och laborationsbord samt slask- och blästerbord, svarta taflor, skåp med glas- och trädörrar samt erforderligt antal stolar. Härjämte finnas torkskåp och vattenbad, fönsterbord, hyllor och ett för båda laboratorierna gemensamt vätesvaflerum med kapell.

Fysiska lärosalen är inredd med föreläsningsbord samt ett på rullar löpande mindre bord, afsedt till förlängning af detsamma, stol, dubbeltafla, 1 skåp med trädörrar, 1 d:o med glasdörrar, amfiteatraliskt anordnade bänkar, skåp med instrumenttafla samt utensilier. Under det ena fönstret finnes en öppning för heliostat, och i närheten häraf står ett stativ för scioptikon. Anordningar äro vidtagna för åstadkommande af fönsterförmörkning.

I fysiska arbetsrummet finnas isskåp, bord, soffa samt bokskåp och andra skåp.

För fysiska samlingarna äro uppsatta större och mindre skåp, ställ för planscher, bord med underskåp, pal-lar med trappsteg m. m.

I hvar och ett af de båda fysiska laboratorierna finnas dragkapell, vaskinrättningar och blyklädda bord. Utmed fönsterväggen är uppställt ett bord för öfningarna, och midt på golvet stå ett större bord samt två mindre. Dessutom finnas erforderligt antal stolar samt skåp och pallar med trappsteg, svart tafla m. m. I det innanför belägna mörkrummet finnas bord och hyllor.

Verkstadsrummet är försedt med hyfvelbänk, metallsvarf, bord och skrufstäd samt skåp dels för verktyg och dels för förvaring af trä och annan materiel.

Zoologiska lärosalen har föreläsningsbord, amfiteatraliskt anordnade bänkar och i väggen bakom bordet en svart tafla, på sidorna om denna 2 skåp och på östra väggen en fortlöpande bordskifva med skåp under till förvaring af planscher m. m., för hvilket ändamål äfven finnes ett större skåp.

I zoologiska arbetsrummet finnas skrifbord, bokhyllor, ett längre arbetsbord med hutschar/ samt ett par skåp och stolar. Utmed fönstersidan i rummet för zoologiska samlingar går en fortlöpande monter, och å motsatta väggen samt ena sidoväggen finnas större glasskåp och bokhylla, på golvet fristående tre dubbelglasskåp.

I det zoologiska laboratoriet finnas utmed fönstersidan ett arbetsbord, vid norra väggen två dubbelglasskåp samt på golvet två fristående arbetsbord.

Botaniska lärosalen är försedd med katederbord med stol, svart tafla, på hvardera sidan om denna ett skåp, amfiteatraliskt anordnade bänkar, skåp för växtsamlingar samt andra skåp och bord, utmed fönstersidan ett långsgående bord med underskåp.

I botaniska laboratoriet står utmed fönsterväggen ett sammanhängande arbetsbord med lådor, vid östra väggen ett glasskåp; vid den norra stå likaledes två glasskåp, vid västra väggen ett d:o, och å väggen mellan fönstren äro hyllor för kemiska reagenser m. m. samt på golvet ett fristående bord. I arbetsrummet äro placerade ett skrifbord med stol, ett arbetsbord, skåp och bokhyllor samt ett termostadbord.

I ritsalarna finnas estrader med skrifbord och stolar, balanskrittaflor, fasta väggtäflor i likhet med dem i klassrummen samt ritbord och stolar. Ritbordens skifvor äro delade i en ä två fällbara delar. Härjämte finnas skåp för ritbräden, modellskåp, zinkklädd papperslåda samt erforderligt ant l stolar. Lärarorummet är försedt med skrifbord och stol, soffa, ett mindre bord, bokhylla samt ett skåp.

Skuggrummen äro inredda i s. k. skuggstall, försedda med skåp till förvaring af pappskärmar, med höj- och sänkbart modellbord, zinkklädd papperslåda samt stolar och ett mindre väggskåp. I materialrummet äro placerade 12 st. skåp för förvaring af ritningar och ritbräden; på hvardera kortväggen står ett s. k. dubbelskåp;

därjämte finnas här ett bord, några stolar, 2 st. trappstegar och hyllor m. m. Tamburerna äro försedda med klädhängare, hvarjämte i en af desamma är uppsatt en zinkklädd papperslåda; i den ena tamburen finnes därjämte ett diskbord med underskåp.

Gcografirummet är inredt med amfiteatraliskt ordnade bänkar, ett större bord med katederstol för läraren, ställning för scioptikon, svart tafla, ett större skåp med fack och montrar, ljusogenomträngliga gardiner för scioptikonundervisningen, några stolar m. m. I det innanför detta belägna kartrummet finnas ställningar för kartor dels anbragta å väggarna, dels fristående, planschställ samt bord och stolar.

Af de båda biblioteksrummen är det ena försedt med större skåp med glasdörrar kring alla väggarna samt ett större bord och stolar; det andra är inredt med öppna hyllor, hvilkas öfre partier äro åtkomliga genom användande af en större trappstege på rullar, samt med skrifbord och stolar.

Lärjungarnes arbetsrum, som äfven användes till lärjungebibliotek, är inredt med bokskåp, svart tafla å ena kortväggen, ett långt bord, stolar och 2 långbänkar.

I högtidssalen äro bänkarna anordnade i tre afdelningar, med gångar midt för hvarje ingångsdörr. Golfvet i salen är sluttande ned mot absiden, i hvilken platser för lärarne äro anordnade. Läktarna, som uppbäras af 4 st. i ett stycke huggna granitpelare, äro försedda med gradiner, på hvilka långa bänkar med ryggstöd äro placerade. Den artificiella belysningen utgöres af starka elektriska lampor, anbragta i kupolens hjässa, samt mindre lampor dels under läktarna, dels å dessa och dels äfven i absiden.

Rektorsexpeditionen är inredd med ett större skrifbord, bokhylla, soffa, två skåp för handlingar och blanketter samt skrifstol och andra stolar. I seluret är rummet finnas likaledes skrifbord, soffa samt stolar och bokskåp. I väntrummet äro placerade långa bänkar vid tvärväggen, ett större bord samt ett antal stolar.

Kollegierummet är försedt med ett större sessionsbord med däromkring placerade ordförandestol och 34 andra stolar. Dessutom finnas bokhyllor och skåp med ett fack för hvarje lärare, hvarjämte hörnsoffor, fåtöljer samt bord för periodiska tidskrifter äro placerade på lämpliga platser.

Slöjdsalarna äro afsedda dels för trä- och dels för metallslöjd. I träslöjdsalen finnas 20 st. hyfvelbänkar, skåp för verktyg, modeller samt arbeten, pulpet för läraren, svart tafla, träsvarf samt limkokningsapparat. Som undervisning i metallslöjd under det första året icke kommer att införas, har den härför afsedda lokalen ännu ej blifvit inredd med därför erforderlig materiel.

... Frukostrummen äro anordnade med skåp, indelade i fack, samt med bänkar och bord, och de därintill liggande térummen äro försedda med kokapparat och diskbord.

Afklädningsrummen utanför gymnastiksalen äro inredda med fackskåp för skodon samt med afklädningsbänkar och ofvanför dessa placerade hyllor med krokar.

I vapenrummet och rummen för handvapen finnas uppställda gevärsställ och ställ för floretter och värjor. Gymnastiksalen har sedvanlig inredning med bommar, ribbstolar, linor, hästar och bockar m. m.

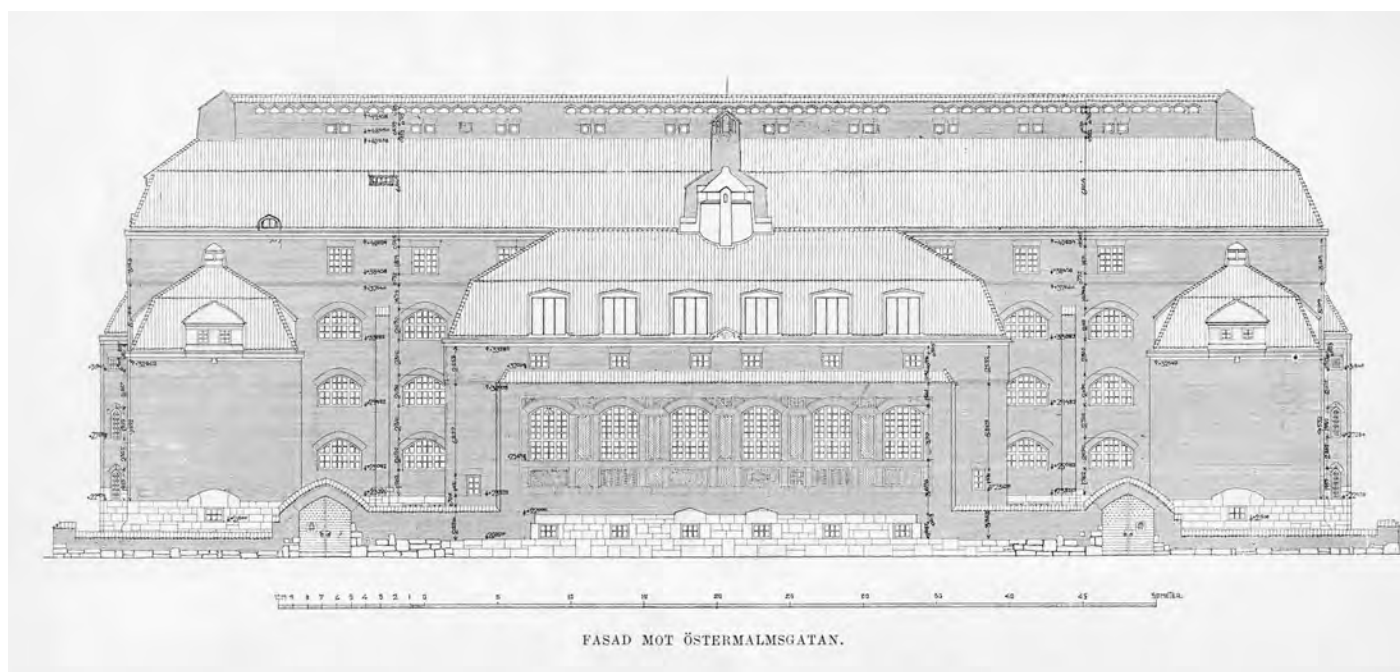
De intill gymnastiksalen liggande rummen för lärare och läkare äro inredda med skrifbord, stolar och skåp samt en soffa för läkareundersökningar.

Å byggnadens mot Karlavägen vettande sydöstra gafvel finnes uppsatt ett större elektriskt ur, genom hvilket af ven tiderna för lektionernas början och slut m. m. Signaleras inom byggnadens olika delar. Ett såsom motsvarighet till detta afsedt solur å den andra åt samma sida liggande gafveln kan ej anbringas, för- rän det intill denna gafvel stötande gamla läroverkshuset blifvit bortskaffadt.

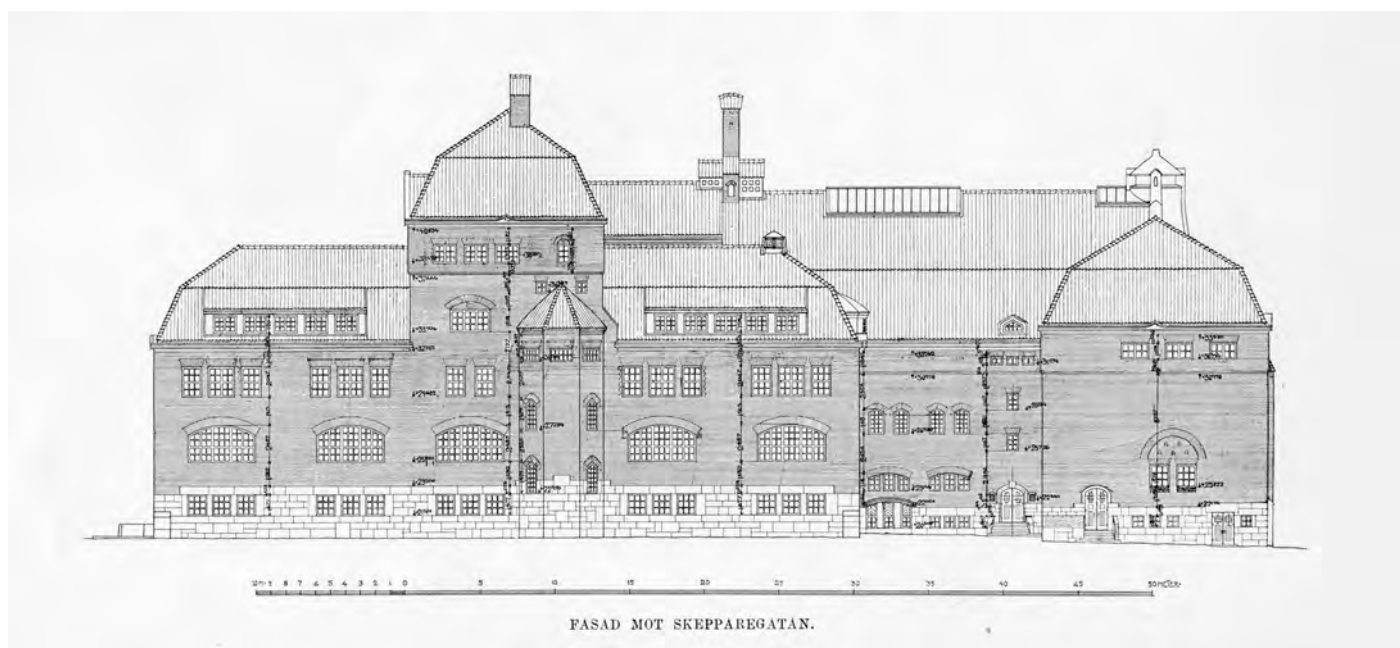
Måtte målet för detta arbete inom den nya, för generationer afsedda byggnaden städse vara de ungas danande till goda människor och samhällsnyttiga medlemmar, som söka icke blott sitt, utan i främsta rummet fosterlandets gagn!

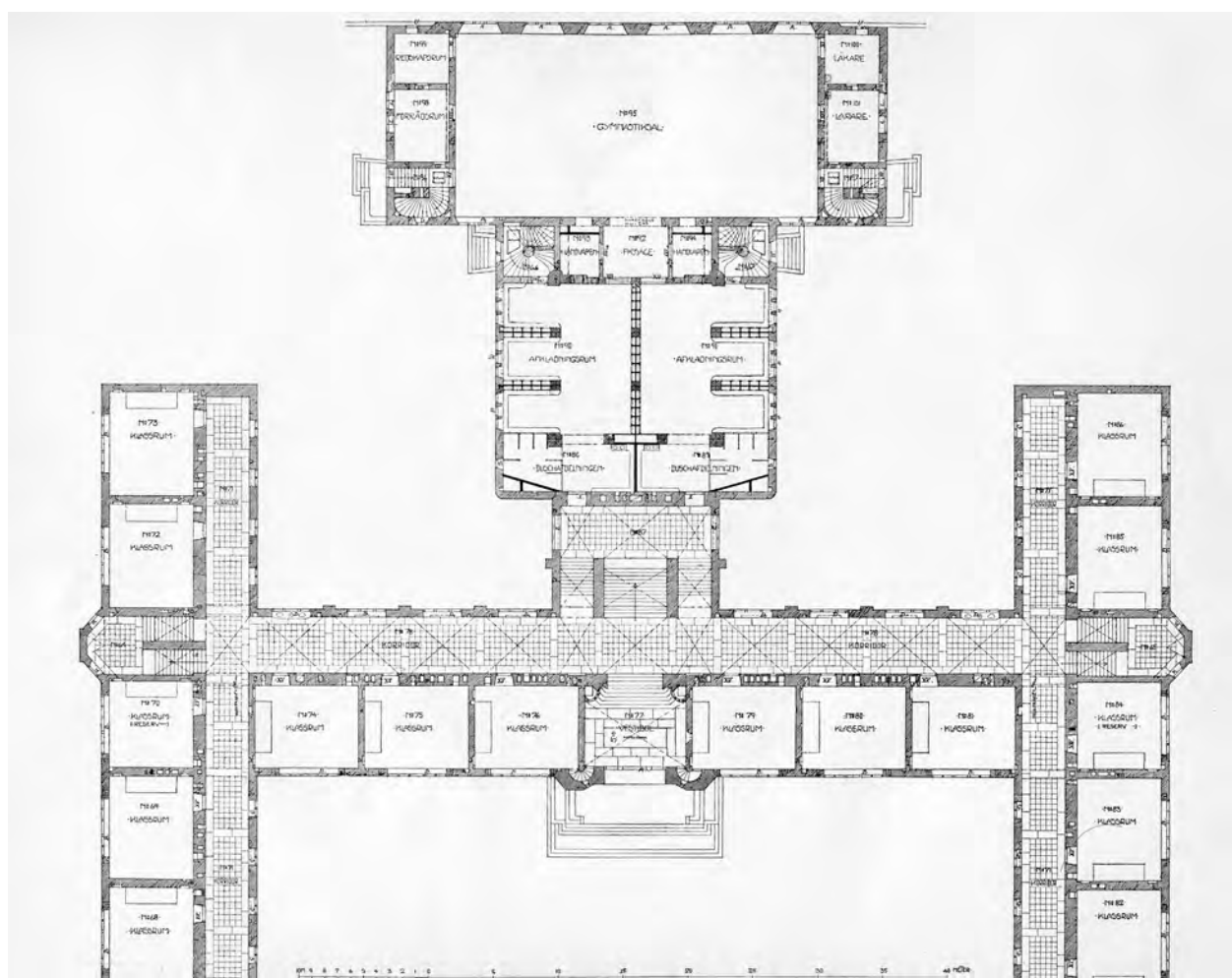
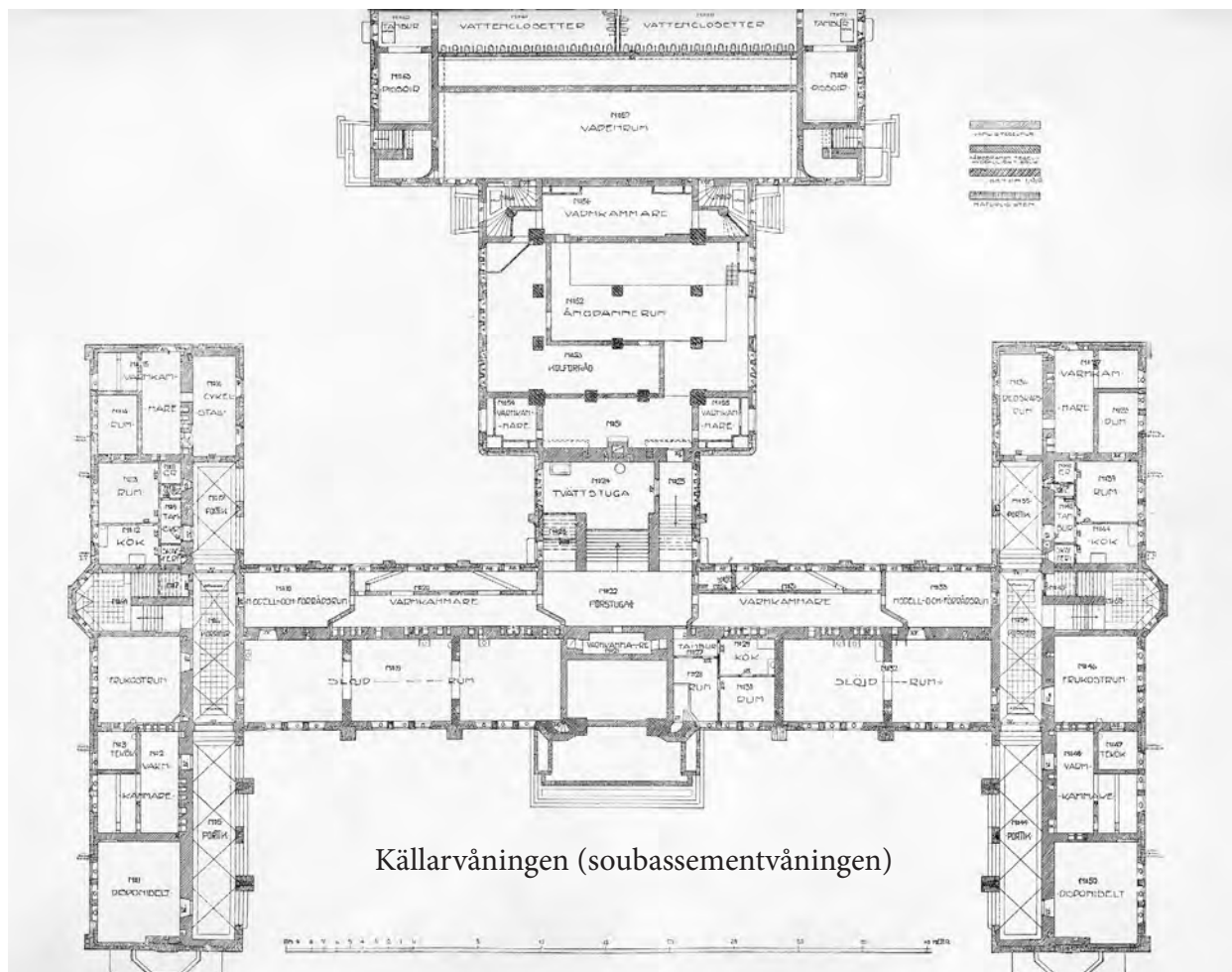
FASAD MOT KARLAVÄGEN.

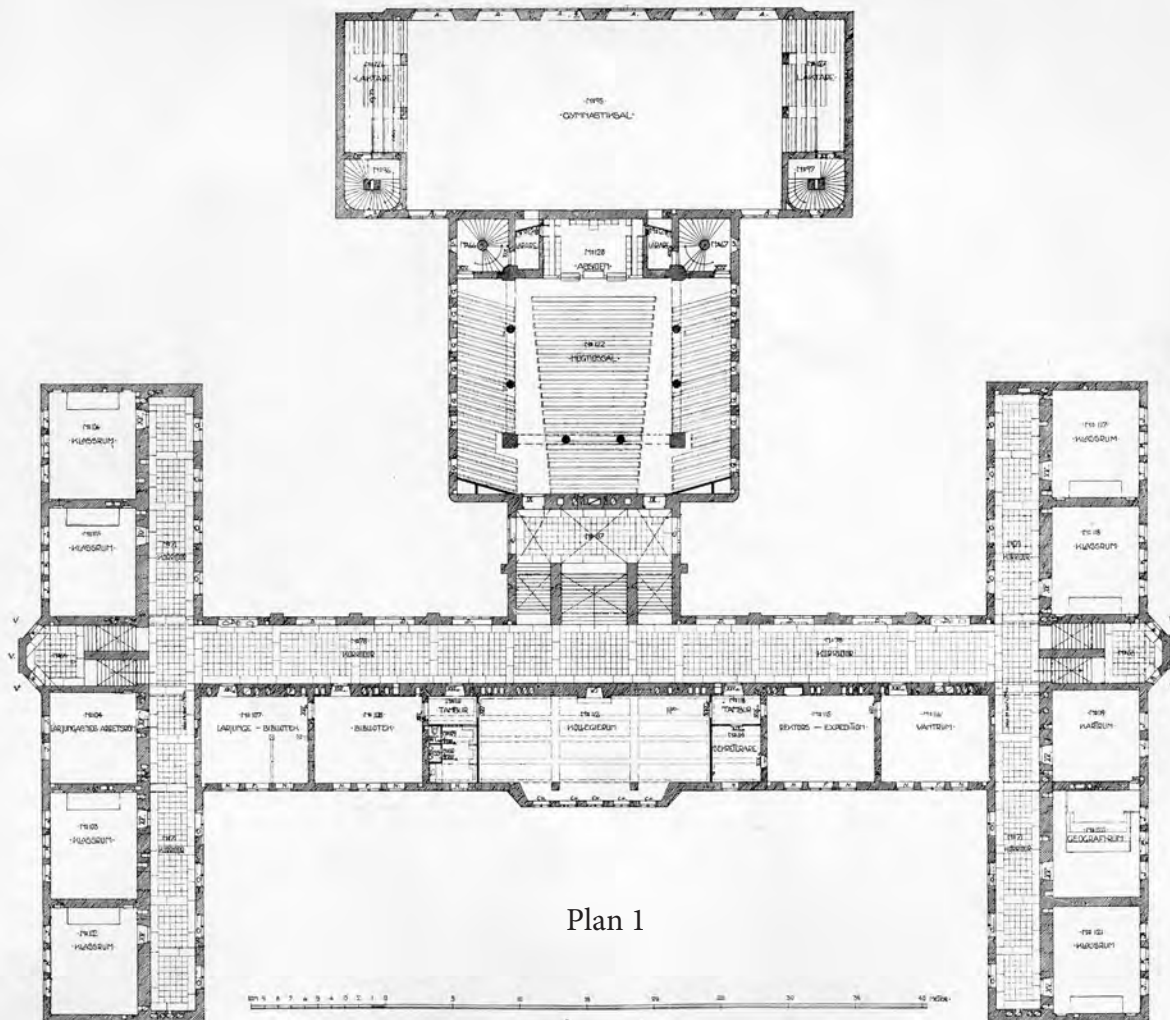

FASAD MOT ÖSTERMALMSGATAN.

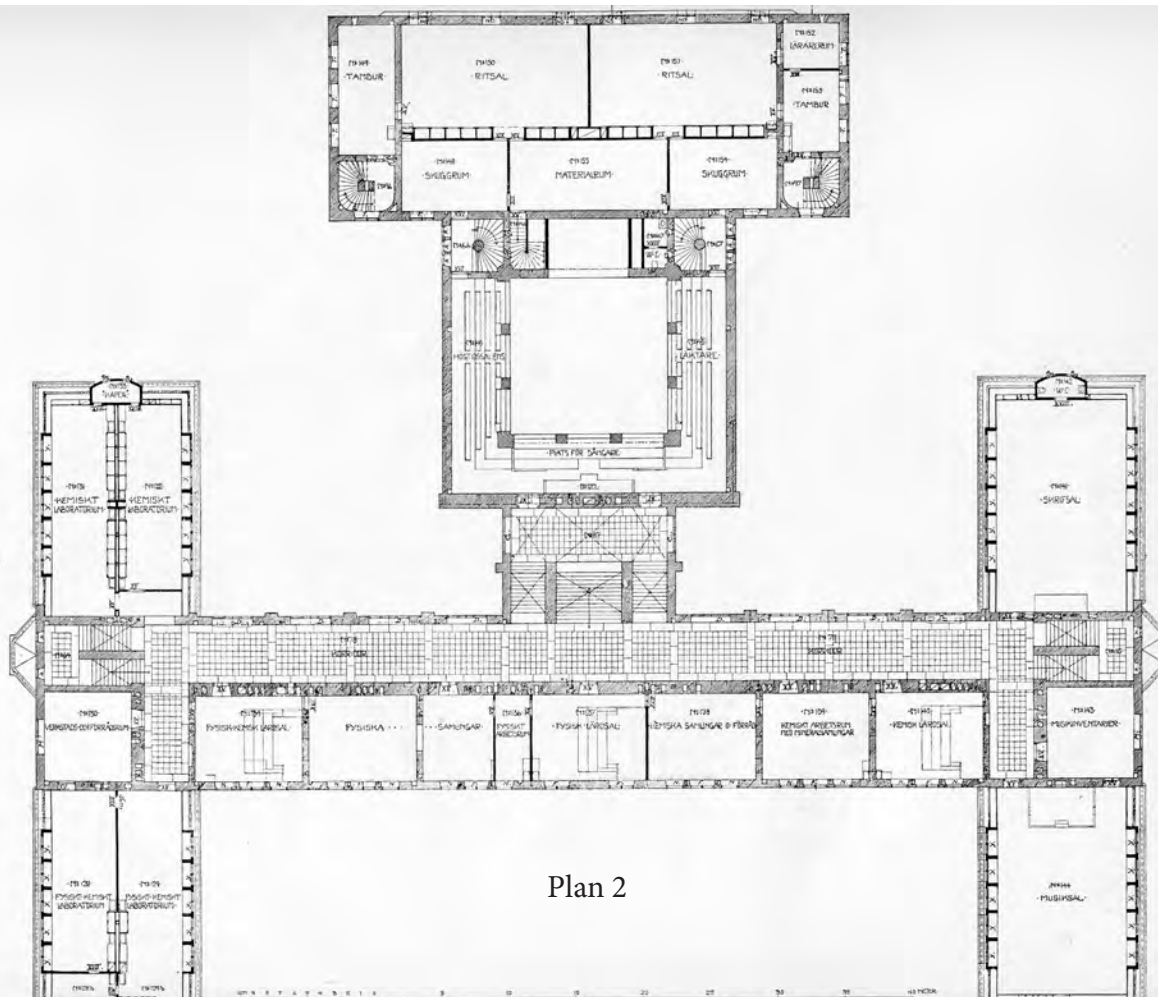

FASAD MOT SKEPPAREGATAN.

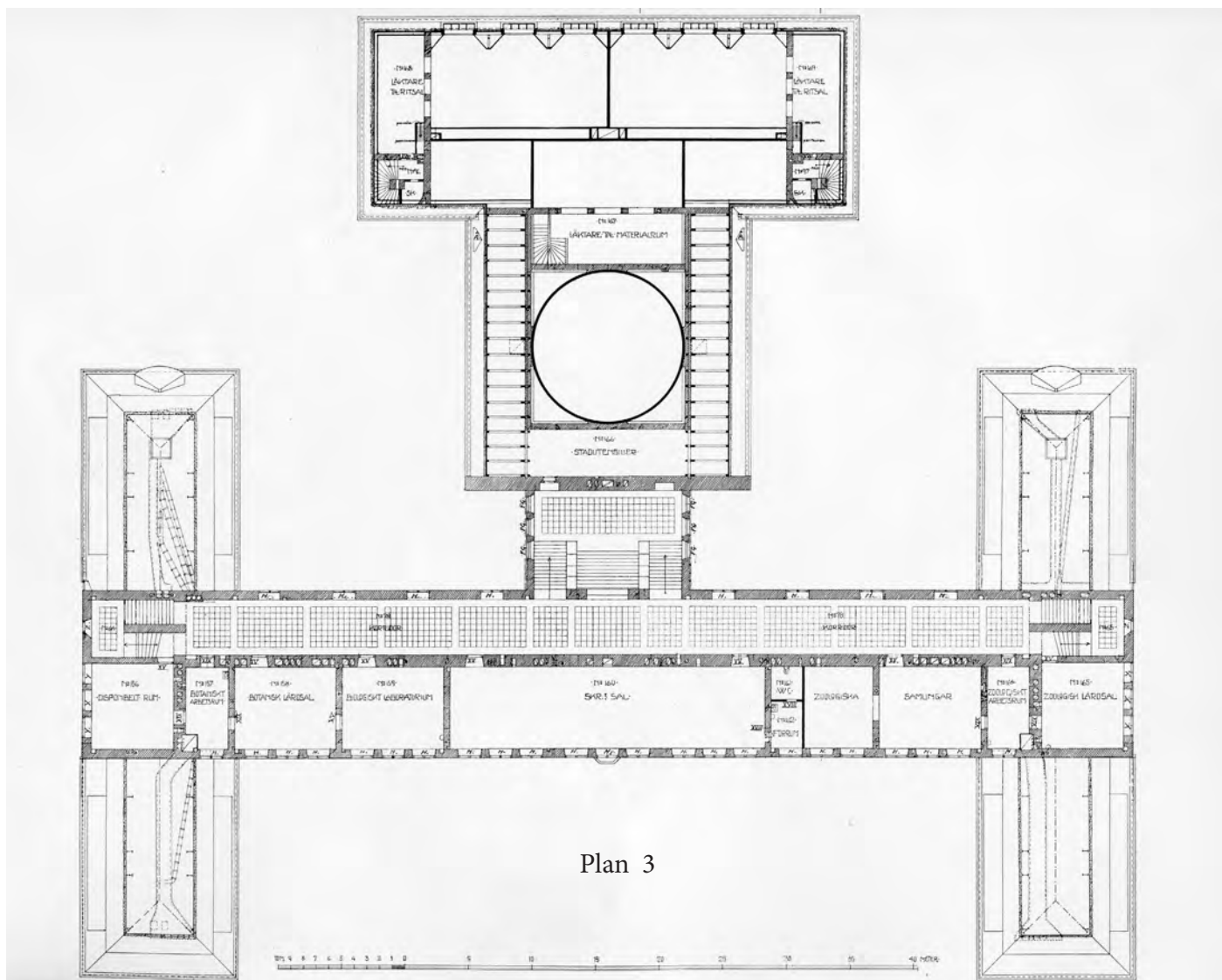

Plan 1

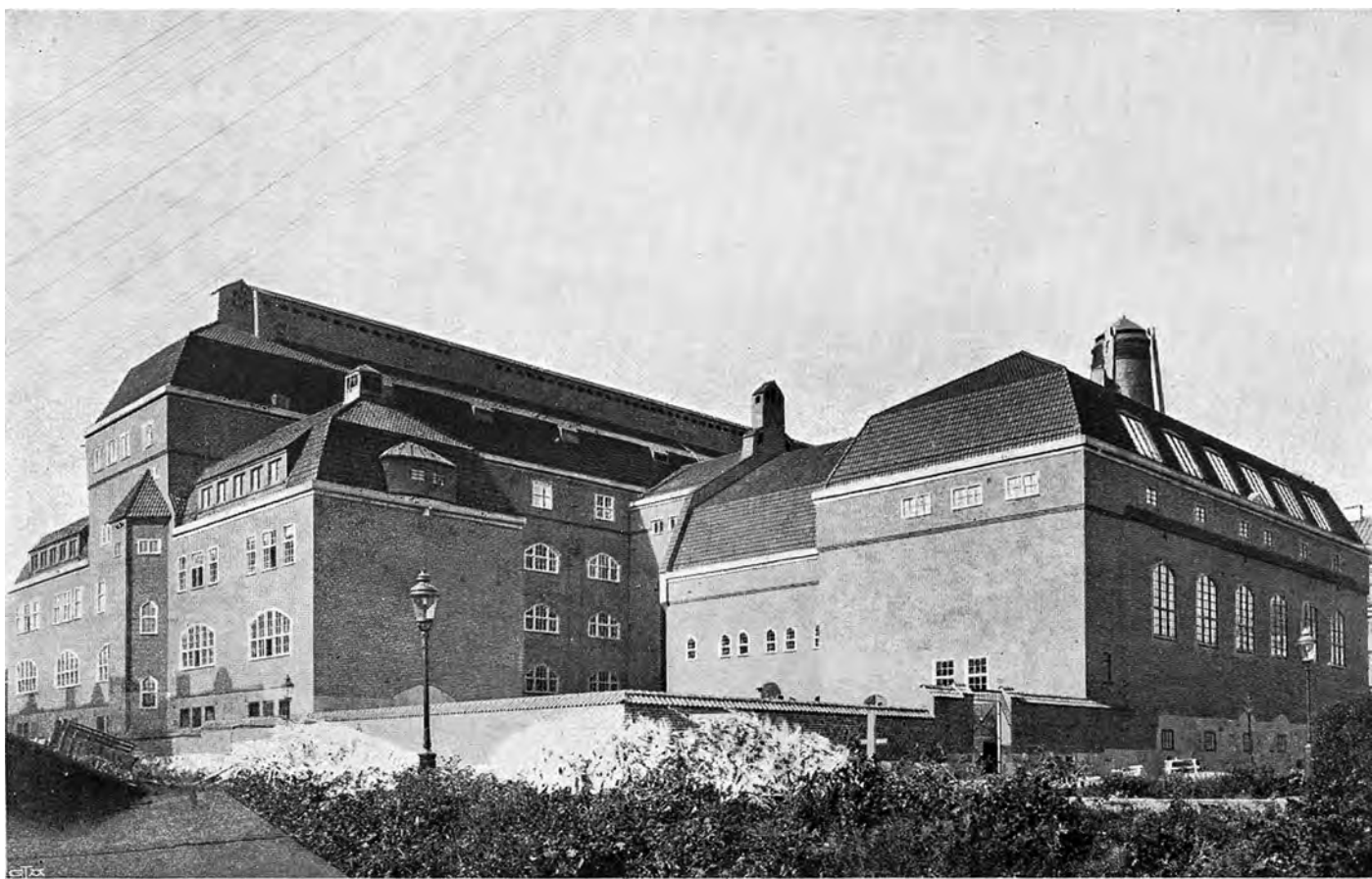

Plan 2

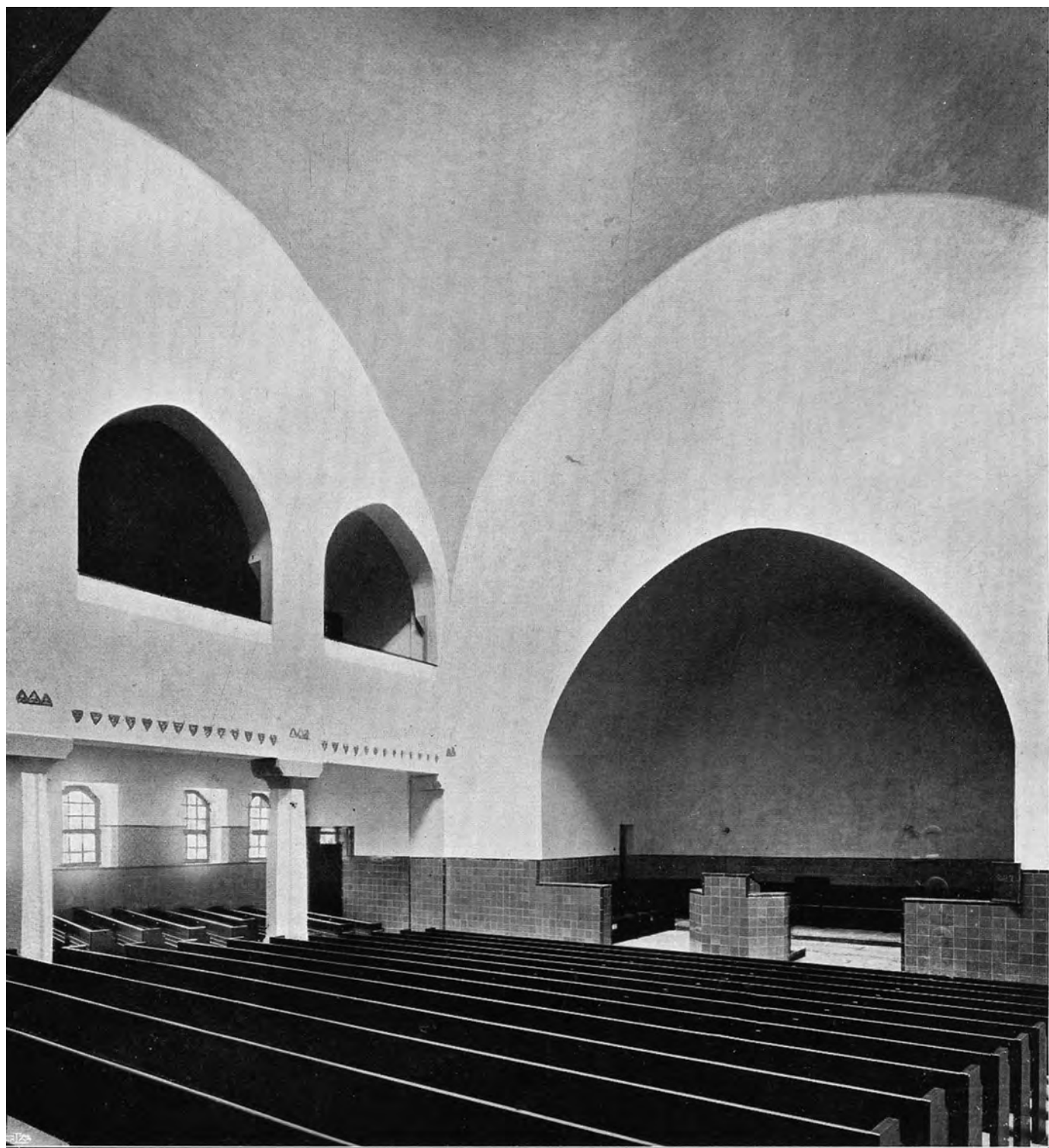

Karta från 1899. Det nya läroverket byggdes alltså i kvarteret Studenten och det gamla fick stå kvar något år innan det revs p.g.a. dess dåliga skick. (Den märkliga formationen i Brandvaken är en cirkusbyggnad, Östermalmsteatern, som brann ner 30 mars 1913 och aldrig byggdes upp på nytt)

GAFVELPARTI MOT SKEPPAREGATAN

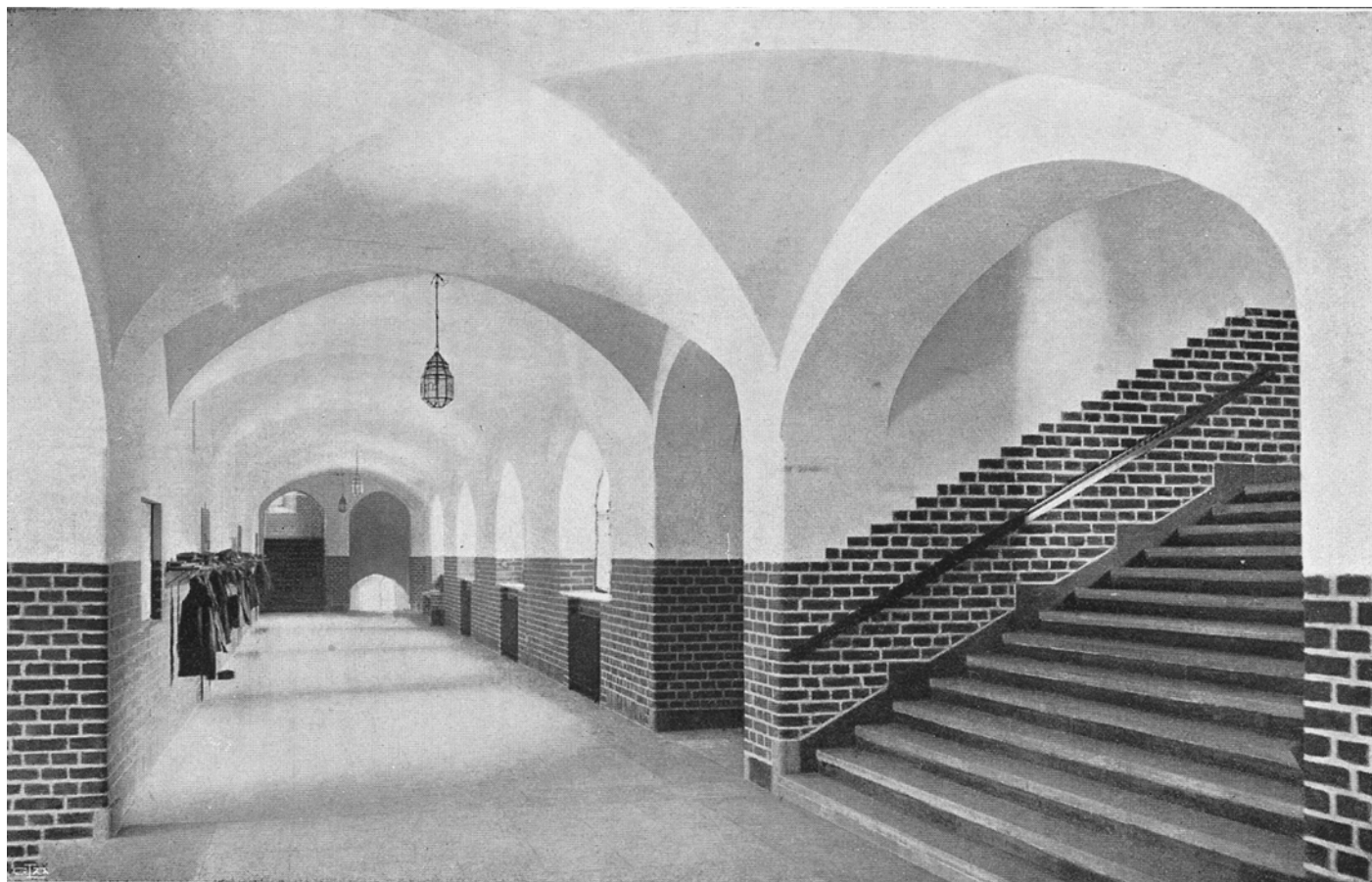
HÖGTIDSSALEN

Aulans interiör är i stort sett orörd sedan byggnadstiden. Detsamma gäller orgeln, som är byggd 1910 av Åkerman & Lund. Det motordrivna bälgverket är ursprungligt och alltjämt i funktion

ALFRESKOMÅLNING

AF PRINS EUGEN

KORRIDOR MED HUFVUDTRAPPAN

REKTORS EXPEDITIONSNUM

ETT KLASSRUM

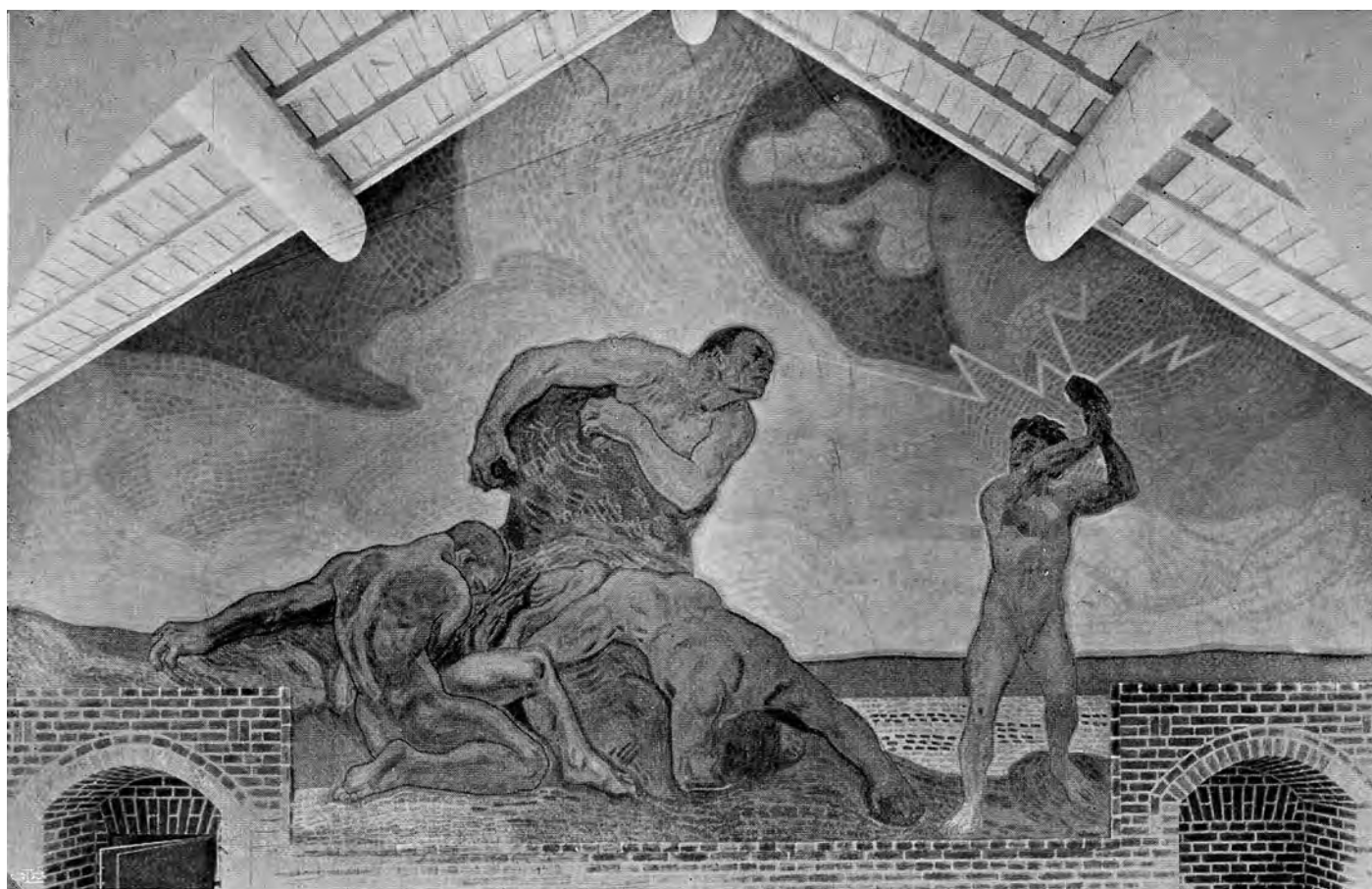

ALSECCOMÅLNING I MUSIKSALEN

AF G. PAULI

KOLLEGIERUMMET

ALFRESKOMÅLNING I TRAPPHUSET

AF C. TÖRNEMAN

GYMNASTIKSALEN

BADANDE POJKAR

RELIEF I GRANIT AF C. ELDH